

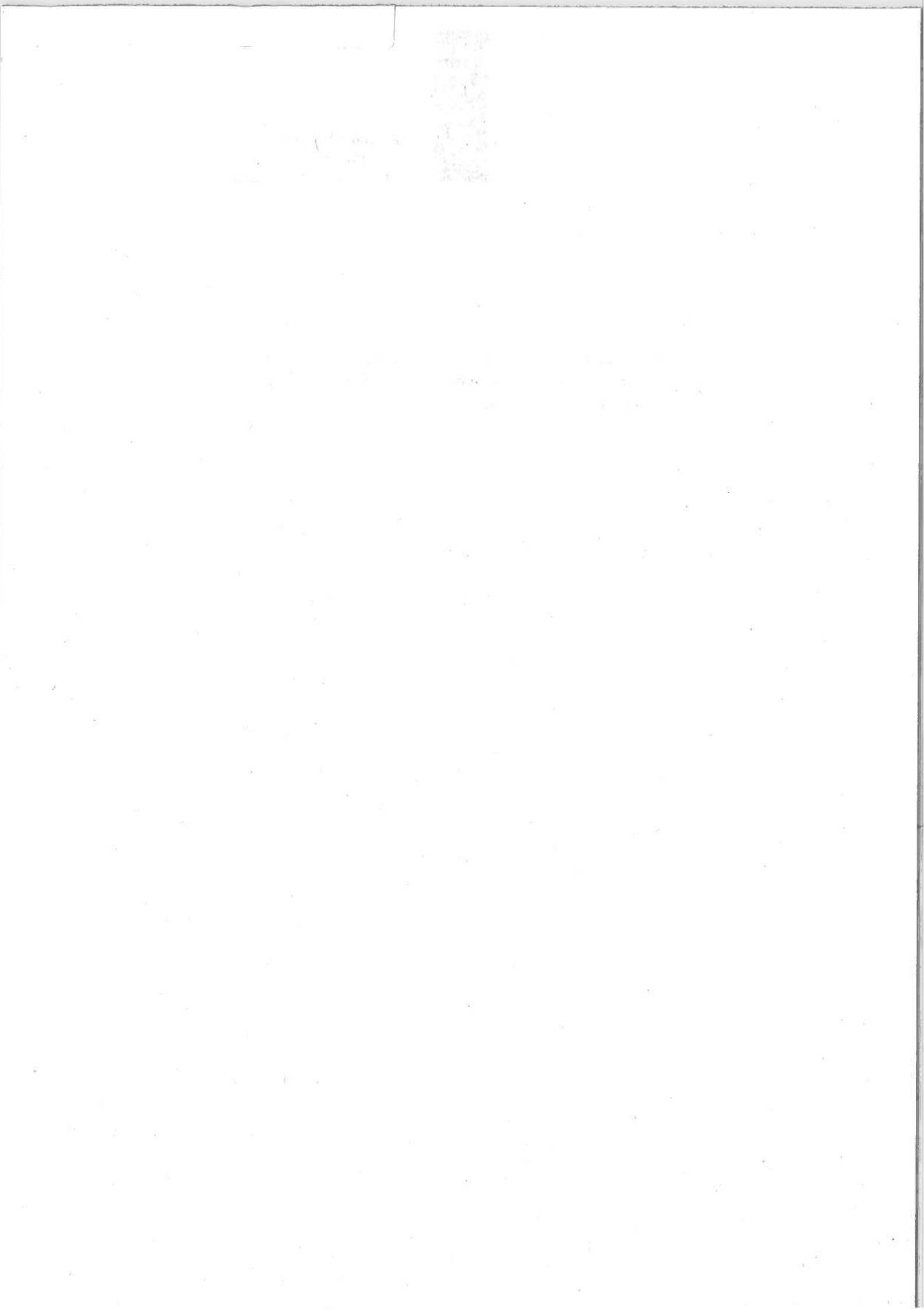

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Onderzoek naleving voorschriften imidacloprid
bevattende gewasbeschermingsmiddelen op
glastuinbouwbedrijven

Versie 2.0

20 mei 2016

Colofon

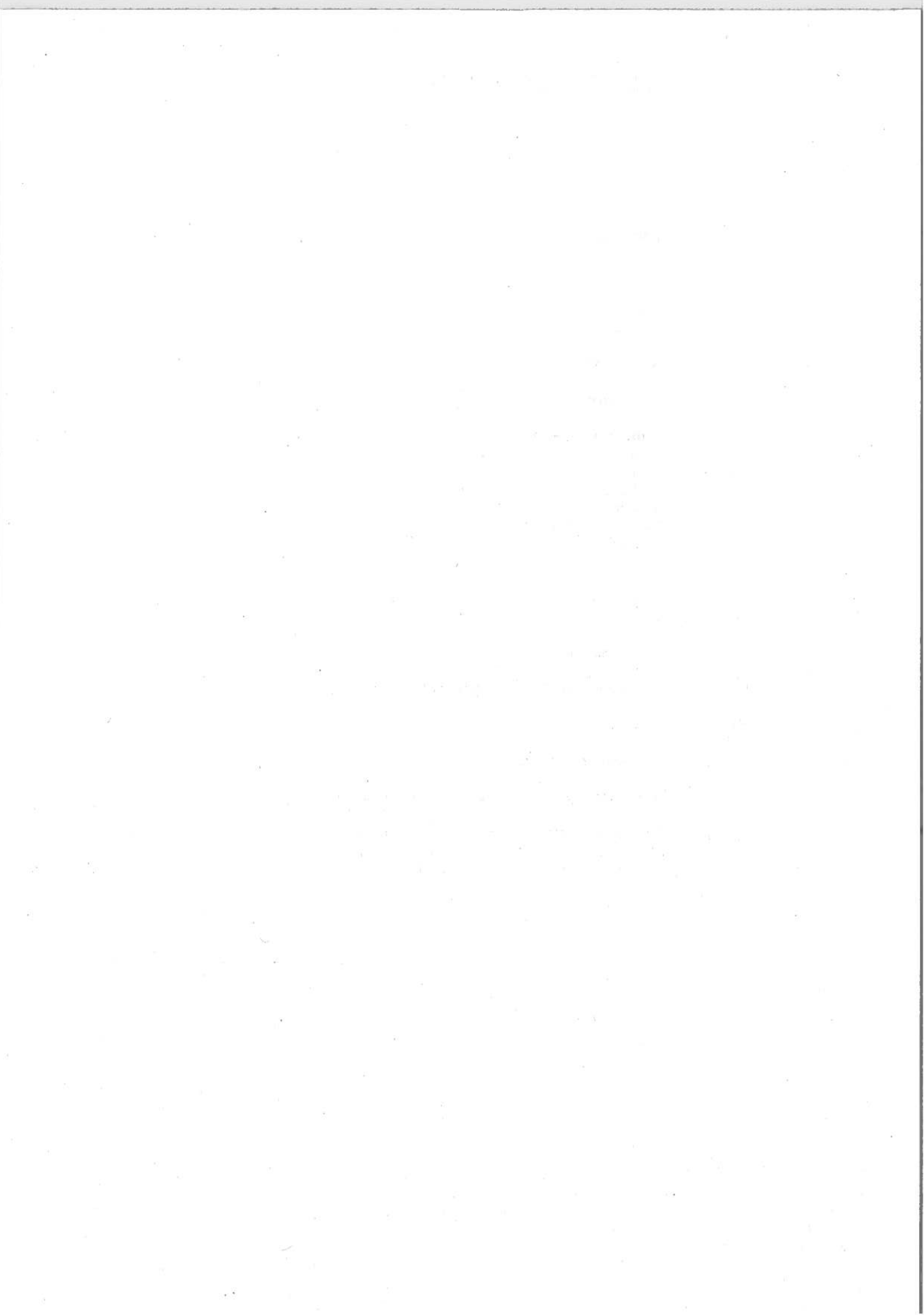
Versienummer 2.0
Contactpersoon ir. W.J.H. van der Sande
T 088 223 33 33
F 088 223 33 34
NVWALNTONatuurGWB@nvwa.nl
Catharijnesingel 59 | Utrecht
Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht

Auteur NVWA Team Toezichtontwikkeling Gewasbescherming

Inhoud

	Colofon—3
	Aanleiding—7
1	Samenvatting—8
2	Achtergrond—10
3	Onderzoeken—11
3.1	Onderzoek 2014—11
3.1.1	Inleiding—11
3.1.2	Methode van onderzoek—11
3.1.3	Resultaten—11
3.2	Onderzoek 2015—12
3.2.1	Inleiding—12
3.2.2	Methode van onderzoek—12
3.2.3	Resultaten—13
3.3	Onderzoek 2016—15
3.3.1	Inleiding—15
3.3.2	Methode van onderzoek—15
3.3.3	Resultaten—15
4	Verkoopcijfers imidacloprid—17
5	Evaluatie—19
6	Aanbevelingen—21
7	Inzet Waterschappen naleving imidacloprid—22
8	Bijlage I Wettelijk Gebruiksvoorschriften—23
9	Bijlage II Verklaring Gebruik—25

Aanleiding

Gedurende het Algemeen Overleg over het onderwerp Gewasbescherming (op 20 januari en op 18 februari 2016) was het onderwerp normoverschrijdingen imidacloprid in het oppervlaktewater geagendeerd. Tijdens het AO van 20 januari vroegen diverse Kamerfracties hoe het stond met de naleving van de voorschriften (verplichte zuivering). De Staatssecretaris heeft toegezegd dat er voor de zomer een nalevingsrapportage naar de Tweede Kamer wordt gestuurd (NVWA en waterschappen).

Verder heeft de staatssecretaris van EZ de Kamer op 1 april jl. geïnformeerd over de wijze van uitvoering van de motie van de leden Geurts en Dijkgraaf (Kamerstuk 27858, nr. 353) aangaande de handhaving van de zuiveringsplicht voor de glastuinbouw.

In deze nalevingsrapportage worden de resultaten weergegeven van 3 onderzoeken, die de NVWA in 2014, 2015 en 2016 heeft uitgevoerd naar de naleving van de wettelijk gebruiksvoorschriften bij het gebruik van imidacloprid bevattende middelen op glastuinbouwbedrijven.

Samenvatting

Om in het water levende organismen te beschermen zijn er specifieke gebruiksvoorschriften opgesteld voor gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof imidacloprid. Vanaf januari 2014 zijn de wettelijk gebruiksvoorschriften 3 keer aangescherpt om de naleving van de gestelde eisen te verhogen en normoverschrijdingen van imidacloprid in het oppervlaktewater terug te dringen. Deze wijzigingen betreffen het verplicht zuiveren van afvalwater voor lozen en aangescherpte eisen voor de verkoop van imidacloprid bevattende middelen (verder 'imidacloprid' genoemd).

De verkoopcijfers uit een steekproef van de distributeurs wijzen op een daling van de verkoop van imidacloprid na de wijzigingen van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

De Staatssecretaris heeft toegezegd dat er voor de zomer een nalevingsrapportage naar de Tweede Kamer wordt gestuurd.

De NVWA heeft in de periode 2014 t/m maart 2016, overeenkomend met de wijzigingen van de Wettelijk Gebruiksvoorschriften, drie onderzoeken uitgevoerd naar de naleving hiervan bij het gebruik van imidacloprid op glastuinbouwbedrijven.

Er zijn in totaal bij 67 glastuinbouwbedrijven inspecties uitgevoerd, waarbij bij 56 bedrijven geen overtredingen van de wettelijke gebruiksvoorschriften werden vastgesteld. Bij 10 bedrijven werd een overtreding vastgesteld; 2 keer voor het ongezuiverd lozen op het oppervlaktewater, 2 keer voor het ongezuiverd lozen op het riool en 6 keer voor het overschrijden van de maximale dosering per teelt van imidacloprid. Bij 1 bedrijf is het onderzoek nog niet afgerond. Op geen enkel bedrijf werd de vereiste waterzuiveringsvoorziening aangetroffen.

Hoewel de resultaten lijken te zeggen dat maar bij 10 van de 66 gecontroleerde bedrijven een overtreding heeft plaatsgevonden, is dit niet noodzakelijk een weerspiegeling van het nalevingsniveau. Overtredingen met betrekking tot het lozen van afvalwater kunnen meestal slechts bij heterdaad worden vastgesteld.

Het constateren van overtredingen wordt belemmerd door de complexiteit van de watergiftsystemen op glastuinbouwbedrijven en onduidelijkheid omtrent geschikte waterzuiveringsvoorzieningen. Daarnaast wordt het adequaat handhaven bemoeilijkt doordat overtreding van de voorschriften voor levering van imidacloprid door distributeurs niet strafbaar is (de distributeur is geen normadressaat voor het Wettelijk Gebruiksvoorschrift).

Voor het ontbreken of onjuist invullen van de verklaring door de teler voor afgifte van imidacloprid zijn vanuit de overheid geen sanctiemogelijkheden daar het onder het certificatieschema van Stichting CDG valt.

Uit de inspectieresultaten blijkt dat er maar beperkte mogelijkheden zijn om naleving vast te stellen en dat het adequaat optreden tegen overtredingen niet altijd mogelijk is. De huidige wettelijk gebruiksvoorschriften van imidacloprid zijn derhalve uitvoeringstechnisch niet te handhaven.

In dit rapport worden een aantal aanbevelingen gedaan om de handhaving te verbeteren:

- Het beschikbaar stellen van een lijst met goedgekeurde waterzuiveringsvoorzieningen
- Het strafbaar stellen van de distributeur bij verkoop van imidacloprid aan het glastuinbouwbedrijf zonder goede en gecontroleerde verklaring van het betreffende bedrijf
- Het aanscherpen van het regime van gecontroleerde distributie bij de verkoop van imidacloprid
- Het strafbaar stellen van het op voorraad hebben van imidacloprid bij telers bij het ontbreken van een toegelaten gebruiksdoel
- Het inventariseren van de mogelijkheden voor het telen in een volledig gesloten systeem zonder op enig moment te lozen

2 Achtergrond

Om in het water levende organismen te beschermen heeft het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) specifieke gebruiksvoorschriften opgesteld voor gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof imidacloprid. Over deze gebruiksvoorschriften is overleg geweest met de NVWA en de UvW (Unie van Waterschappen). De voorschriften zijn opgesteld met de toenmalige kennis en inzichten.

Vanaf januari 2014 heeft het Ctgb de Wettelijk Gebruiksvoorschriften van imidacloprid bevattende gewasbeschermingsmiddelen drie keer aangescherpt. De monitoringsgegevens van imidacloprid in het oppervlaktewater en de signalen uit de handhaving waren mede aanleiding voor deze aanscherpingen, waarbij extra beperkingen zijn opgelegd aan het gebruik van imidacloprid:

- Het is verboden om ongezuiverd afvalwater uit kassen te lozen op het oppervlaktewater en later ook op het riool.
- Er zijn eisen gesteld aan de verkoop van imidacloprid bevattende middelen aan glastuinbouwbedrijven. Deze middelen mogen alleen verkocht worden onder het regime van gecontroleerde distributie van de Stichting CDG op basis van een ondertekende Verklaring Gebruik door het glastuinbouwbedrijf. Op de Verklaring Gebruik geeft het glastuinbouwbedrijf aan op welke wijze aan de toepassingsvoorwaarden in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift zal worden voldaan.

Zie bijlage I voor meer informatie omtrent Stichting CDG en de Wettelijk Gebruiksvoorschriften van imidacloprid bevattende middelen.

Al deze maatregelen moeten ertoe leiden dat er minder imidacloprid in het oppervlaktewater terecht komt, met als doelstelling dat aan de norm voor blootstelling van imidacloprid in het oppervlaktewater wordt voldaan.

In de periode 2014, 2015 en begin 2016 heeft de NVWA drie onderzoeken bij glastuinbouwbedrijven uitgevoerd, met als doel om na te gaan of de wettelijke gebruiksvoorschriften bij het gebruik imidacloprid bevattende gewasbeschermingsmiddelen werden opgevolgd.

3 Onderzoeken

3.1 Onderzoek 2014

3.1.1 Inleiding

Om het waterleven te beschermen is met ingang van 30 januari 2014 het in de bedekte teelten niet toegestaan om ongezuiverd filterspoelwater, drainwater en drainagewater op het oppervlaktewater te lozen na het gebruik van imidacloprid bevattende middelen (verder 'imidacloprid' genoemd). Het te lozen afvalwater mag uitsluitend worden geloosd, nadat het geleid wordt door een werkende zuiveringsvoorziening, bestaande uit een aantal voorgeschreven technieken.

Doel van de controles was om na te gaan of de wettelijke gebruiksvoorschriften bij het gebruiken van Admire en Kohinor 700 WG werden opgevolgd met speciale aandacht voor het beschikken over een zuiveringsvoorziening bij gebruik van deze middelen op glastuinbouwbedrijven.

3.1.2 Methode van onderzoek

De NVWA heeft in 2014 de recente verkoopgegevens van imidacloprid opgevraagd. Aan de hand van deze gegevens werden willekeurig 30 glastuinbouwbedrijven voor inspectie geselecteerd.

Indien ongezuiverd filterspoelwater, drainwater bij substraatteelten en drainagewater bij grondgebonden teelten op het oppervlaktewater werd geloosd, dan werd een rapport van bevindingen opgemaakt. Op basis van het rapport van bevindingen besluit het Team Bestuurlijke Maatregelen (TBM) van de NVWA of een bestuurlijke boete wordt opgelegd.

3.1.3 Resultaten

In de periode van 1 september tot 31 december 2014 zijn 30 glastuinbouwbedrijven geïnspecteerd op het naleven van de wettelijk gebruiksvoorschriften bij het gebruik van imidacloprid. Bij 28 bedrijven werden geen overtredingen vastgesteld. Bij één bedrijf is een rapport van bevindingen opgemaakt en dat heeft geleid tot een bestuurlijke boete. Een ander bedrijf heeft een schriftelijke waarschuwing.

Het rapport van bevindingen en de schriftelijke waarschuwing zijn opgelegd om de hieronder vermelde redenen.

Lozingen afvalwater op oppervlaktewater

Op één bedrijf werd afvalwater na het gebruik van imidacloprid ongezuiverd geloosd op het oppervlaktewater. Hiervoor is een rapport van bevindingen opgemaakt en is door TBM een bestuurlijke boete opgelegd.

Bij 29 van de 30 geïnspecteerde glastuinbouwbedrijven werden geen lozingen van drainwater of drainagewater op het oppervlaktewater vastgesteld na het gebruik van imidacloprid. Van deze 29 bedrijven kon een deel aannemelijk maken dat geen lozingen hadden plaats gevonden en de andere bedrijven toonden aan dat drainwater of drainagewater op het riool werd geloosd.

Dosering imidacloprid bevattende middelen

Op één bedrijf kon via de spuitadministratie niet worden achterhaald waar een deel van de aangekochte Admire was gebleven. Ca. 3,6 kg Admire was niet verantwoord in de spuitadministratie. Hiervoor is een schriftelijke waarschuwing opgemaakt. Indien een dergelijke administratieve overtreding voor de eerste keer wordt geconstateerd, dan is op basis van het NVWA interventiebeleid een schriftelijke waarschuwing de reguliere afdoening.

3.2 Onderzoek 2015

3.2.1 Inleiding

Vanaf 30 januari 2014 is het in de bedekte teelten niet toegestaan om ongezuiverd filterspoelwater, drainwater en drainagewater op het oppervlaktewater te lozen na het gebruik van imidacloprid bevattende middelen (verder 'imidacloprid' genoemd). Het te lozen afvalwater mag uitsluitend worden geloosd, nadat het geleid wordt door een werkende zuiveringsvoorziening, bestaande uit een aantal voorgeschreven technieken.

Vanaf 09-08-2015 mogen distributeurs alleen imidacloprid aan glastuinbouwbedrijven verkopen, als deze bedrijven kunnen aantonen dat ze voldoen aan de toepassingsvoorwaarden op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift. Verkoop vindt plaats volgens het regime gecontroleerde distributie van de Stichting CDG op basis van een ondertekende Verklaring Gebruik door het glastuinbouwbedrijf, waarop wordt aangegeven op welke wijze aan de toepassingsvoorwaarden in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift kan worden voldaan (zie bijlage II voor de Verklaring Gebruik).

Tijdens de inspectieperiode, op 25-11-2015, is een nieuw Wettelijk Gebruiksvoorschrift voor imidacloprid van kracht geworden, waarbij naast het reeds bestaande voorschrift dat na het gebruik van imidacloprid het ongezuiverd lozen van afvalwater op oppervlaktewater verboden is, het lozen van ongezuiverd afvalwater op het riool ook niet meer is toegestaan.

Daarnaast is het voorschrift opgenomen dat de zuiveringsvoorziening tenminste 99,5% van de werkzame stof imidacloprid uit het afvalwaterstroom dient te verwijderen.

Het doel van de inspecties was om na te gaan of het Wettelijk Gebruiksvoorschrift van de betreffende middelen bij gebruik in glastuinbouwbedrijven werden nageleefd en of gecontroleerde distributie tot een betere naleving van de voorschriften leidt.

3.2.2 Methode van onderzoek

In oktober 2015 zijn bij een aantal grote distributeurs de verkoopgegevens opgevraagd van gewasbeschermingsmiddelen op basis van imidacloprid die na 08-08-2015 zijn geleverd:

- Admire, toelatingsnummer 11483
- Kohinor 700 WG, toelatingsnummer 13831
- Wopro imidacloprid 70 WG, toelatingsnummer 14644

Aan de hand van deze gegevens zijn willekeurig 30 glastuinbouwbedrijven voor inspectie geselecteerd. Tevens zijn kopieën van de getekende exemplaren van de Verklaring Gebruik opgevraagd bij de handelaren.

De inspecties zijn uitgevoerd in de maanden december 2015 t/m begin maart 2016. Hierbij is speciale aandacht besteed aan de aanwezigheid van de Verklaring Gebruik, het gebruik van imidacloprid, het lozen op het oppervlaktewater, het lozen op het riool vanaf 25-11-2015 en de aanwezigheid van een conform voorschriften werkende zuiveringsvoorziening.

3.2.3

Resultaten

In de periode december 2015 t/m maart 2016 zijn 30 glastuinbouwbedrijven geïnspecteerd. Drie bedrijven hadden het middel Admire na aankoop terug geleverd, omdat ze niet aan de lozings- en zuiveringsvoorschriften van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift konden voldoen.

Bij 22 van de 27 bedrijven die imidacloprid hebben gebruikt, werden geen overtredingen vastgesteld. Bij 4 bedrijven werd een rapport van bevindingen opgemaakt. Deze zitten in een administratief afrondende fase waarna het Team Bestuurlijke Maatregelen (TBM) beoordeelt of er een bestuurlijke boete wordt opgelegd. Bij 1 bedrijf is het onderzoek nog niet afgerond.

De rapporten van bevindingen zijn opgelegd om de hieronder vermelde redenen.

Verklaring Gebruik

Vanaf 09-08-2015 mogen distributeurs alleen imidacloprid aan glastuinbouwbedrijven verkopen als deze middels een ondertekende Verklaring Gebruik aangeven op welke wijze ze aan de wettelijke eisen kunnen voldoen.

Op basis van de gegevens van Stichting CDG hebben glastuinbouwbedrijven vanaf 09-08-2015 tot het nieuwe Wettelijk Gebruiksvoorschrift op 25-11-2015 174 keer een Verklaring Gebruik ingediend met de volgende verklaring:

1. Geen lozing van ongezuiverd afvalwater op het oppervlaktewater: 134 keer.
2. Bedrijf heeft de beschikking over een werkende waterzuiveringsvoorziening conform de voorwaarden uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift: 4 keer.
3. Bedrijf maakt gebruik van een collectieve waterzuiveringsvoorziening: 4 keer.
4. Verklaring 1 + 2: 14 keer
5. Verklaring 1 + 2 + 3: 18 keer

Van de 30 geïnspecteerde bedrijven was bij 27 bedrijven een Verklaring Gebruik op het bedrijf aanwezig:

- Alle bedrijven met een ingevulde Verklaring Gebruik verklaarden geen afvalwater te lozen op het oppervlaktewater.
- 2 van de 27 bedrijven verklaarden tevens te beschikken over een werkende waterzuiveringsvoorziening én gebruik te maken van een collectieve waterzuiveringsinstallatie.
- Eén van de 27 bedrijven verklaarde tevens te beschikken over een waterzuiveringsinstallatie.

Drie bedrijven hebben op de Verklaring Gebruik aangegeven dat ze beschikten over een werkende waterzuiveringsvoorziening. Deze bedrijven bleken tijdens de inspectie niet te beschikken over een waterzuiveringsvoorziening conform de voorwaarden van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift. Op de bedrijven was wel een standaard zuiveringsvoorziening aanwezig om het (recirculatie- en drainage)water te zuiveren van ziektekiemen, maar deze voldeden niet aan de vereisten uit het

Wettelijk Gebruiksvoorschrift voor het zuiveren van imidacloprid uit het afvalwater. Er was ook geen sprake van een geschikte collectieve waterzuiveringsvoorziening. Er werden geen overtredingen bij deze bedrijven geconstateerd omdat geen lozing op het oppervlaktewater werd vastgesteld.

Bij 6 van de 30 bedrijven waarvan de verkoopgegevens zijn opgevraagd, beschikte de betreffende distributeur niet over een ingevulde en ondertekende Verklaring Gebruik. Tijdens de inspectie bleek dat bij 3 van deze 6 bedrijven wel een ingevulde Verklaring Gebruik op het bedrijf aanwezig was. Van de 3 bedrijven die geen Verklaring Gebruik hadden ingevuld, was bij 1 bedrijf Admire geleverd vóór 9 augustus, de datum waarop het voorschrift gecontroleerde distributie van kracht werd en een Verklaring Gebruik werd vereist. Een ander bedrijf heeft het middel Admire terug geleverd aan de leverancier omdat niet aan de voorschriften van het WG kon worden voldaan. Bij het derde bedrijf loopt nog een onderzoek.

De Verklaring Gebruik (als onderdeel van het regime van gecontroleerde distributie) betreft een verklaring tussen de distributeur en het glastuinbouwbedrijf. Er zijn vanuit de overheid echter geen sanctiemogelijkheden voor het niet naar waarheid invullen van de Verklaring Gebruik door de teler, omdat het onder het certificatieschema van Stichting CDG valt.

Waterzuiveringsinstallatie

Tijdens de uitvoering van de inspecties is bij geen enkel bedrijf een werkende waterzuiveringsvoorziening aangetroffen overeenkomstig de voorschriften uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

Lozingen afvalwater op oppervlaktewater en riool

Van de 27 bedrijven die imidacloprid hadden gebruikt, werden bij 16 bedrijven geen lozingen van afvalwater (drainage-, drain- en recirculatiewater) op het oppervlaktewater en riool vastgesteld. Bij 1 bedrijf is na het gebruik van imidacloprid, lozing van afvalwater op het oppervlaktewater geconstateerd. Op het bedrijf was geen goed werkende waterzuiveringsvoorziening conform voorwaarden van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift aanwezig. Hiervoor is een rapport van bevindingen opgemaakt en ligt ter beoordeling voor aan TBM.

Zeven bedrijven loosden ongezuiverd afvalwater op het riool. Bij 6 bedrijven vond deze lozing plaats voor 25-11-2015 en was er geen sprake van een overtreding. Twee bedrijven loosden het afvalwater op een bezinksloot, wat niet in open verbinding staat met andere watergangen en derhalve niet als oppervlaktewater wordt aangemerkt. Er was geen sprake van een overtreding. Eén bedrijf loosde afvalwater na gebruik van imidacloprid op het riool na 25-11-2015 zonder zuivering van het afvalwater door een goed werkende zuiveringsvoorziening. Het gebruik van imidacloprid en de lozing vond plaats na 31-12-2015. Voor deze overtreding is een rapport van bevindingen opgemaakt en ligt ter beoordeling voor aan TBM. Gezien de vrij plotse wijziging van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift werd tussen 25-11-2015 en 31-12-2015 bij wijze van overgangsmaatregel voor een dergelijke overtreding een schriftelijke waarschuwing opgemaakt in plaats van een rapport van bevindingen.

Dosering imidacloprid bevattende middelen

Bij 2 bedrijven werd de maximale dosering per teelt van het middel Admire overschreden door het vaker toepassen van het middel tijdens de teelt of het gebruik van een hogere dosering per toepassing dan voorgeschreven op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift. Voor deze 2 bedrijven is een rapport van bevindingen opgemaakt. Deze liggen ter beoordeling voor aan TBM.

3.3 Onderzoek 2016

3.3.1 Inleiding

Het doel van de inspecties was om na te gaan of het Wettelijk Gebruiksvoorschrift van imidacloprid bevattende middelen (verder 'imidacloprid' genoemd) bij gebruik op glastuinbouwbedrijven werden opgevolgd, na de volgende wijziging van de gebruiksvoorschriften.

Op 25-11-2015, is een nieuw Wettelijk Gebruiksvoorschrift voor imidacloprid van kracht geworden waarbij, naast het reeds bestaande voorschrift dat na het gebruik van imidacloprid het ongezuiverd lozen van afvalwater op oppervlaktewater verboden is, het lozen van ongezuiverd afvalwater op het riool ook niet meer is toegestaan.

Daarnaast is een voorschrift opgenomen dat de zuiveringsvoorziening tenminste 99,5% van de werkzame stof imidacloprid uit de afvalwaterstroom dient te verwijderen.

Distributeurs mogen gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof imidacloprid bestemd voor de glastuinbouw alleen onder gecontroleerde distributie leveren. Hierbij moeten glastuinbouwbedrijven middels een ondertekende Verklaring Gebruik aantonen op welke wijze ze aan de toepassingsvoorwaarden in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift voldoen (zie bijlage II voor de Verklaring Gebruik). Per 25-11-2015 is de Verklaring Gebruik aangepast zodat deze overeenkomt met de aangescherpte voorwaarden uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

3.3.2 Methode van onderzoek

In januari 2016 is bij Stichting CDG (Certificatie Distributie in Gewasbeschermingsmiddelen) een overzicht van alle bedrijven opgevraagd die na 01-12-2015 imidacloprid hebben gekocht bestemd voor gebruik in de glastuinbouw op basis van een ondertekende Verklaring Gebruik.

Het onderzoek betrof de volgende imidacloprid bevattende middelen:

- Admire, toelatingsnummer 11483
- Kohinor 700 WG, toelatingsnummer 13831
- Wopro imidacloprid 70 WG, toelatingsnummer 14644

Alle bedrijven die aan bovenstaand criterium voldeden, zijn in de maanden februari en maart 2016 geïnspecteerd. Hierbij is speciale aandacht besteed aan de aanwezigheid van de Verklaring Gebruik, het gebruik van imidacloprid, het lozen op het oppervlaktewater en het riool en de aanwezigheid van een conform voorschriften werkende zuiveringsvoorziening.

3.3.3 Resultaten

In de maanden februari t/m maart 2016 zijn 7 glastuinbouwbedrijven geïnspecteerd. Bij 3 van de 7 bedrijven werden geen overtredingen vastgesteld. Bij 3 bedrijven werd een rapport van bevindingen opgemaakt en 1 bedrijf kreeg een schriftelijke waarschuwing. Twee bedrijven hebben inmiddels een bestuurlijke boete opgelegd gekregen. Bij 1 bedrijf ligt het rapport van bevindingen nog ter beoordeling voor aan TBM.

De rapporten van bevindingen en de schriftelijke waarschuwing zijn opgelegd om de hieronder vermelde redenen.

Verklaring Gebruik

Alle 7 geïnspecteerde bedrijven verklaarden geen afvalwater te lozen op het oppervlaktewater en het riool. Naast de verklaring niet te lozen, verklaarden 2 bedrijven eveneens te beschikken over een werkende waterzuiveringsvoorziening conform de voorwaarden uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

Waterzuiveringsinstallatie

Tijdens de inspecties is bij geen enkel bedrijf een werkende waterzuiveringsvoorziening aangetroffen overeenkomstig de voorschriften uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

Lozingen afvalwater op oppervlaktewater en riool

Van de 7 bedrijven werden bij 6 bedrijven geen lozingen van afvalwater (drainage-, drain- en recirculatiewater) op het oppervlaktewater en riool vastgesteld.

Twee bedrijven hebben op de Verklaring Gebruik aangegeven dat ze beschikten over een werkende waterzuiveringsvoorziening, overeenkomstig de voorwaarden uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift. Deze bedrijven bleken tijdens de inspectie niet te beschikken over een dergelijke waterzuiveringsvoorziening. Bij één bedrijf werd geen lozing van afvalwater op het oppervlaktewater en riool vastgesteld. Het tweede bedrijf had het middel Admire in december gebruikt en afvalwater ongezuiverd geloosd op het riool. Dit bedrijf heeft een schriftelijke waarschuwing gekregen. Gezien de vrij plotse wijziging van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift gold dat tussen 25-11-2015 en 31-12-2015 voor een dergelijke overtreding bij wijze van overgangsmaatregel een schriftelijke waarschuwing werd opgemaakt in plaats van een rapport van bevindingen.

Dosering imidacloprid bevattende middelen

Bij 3 bedrijven werd de maximale dosering per teelt van het middel Admire overschreden door het vaker toepassen van het middel tijdens de teelt of het gebruik van een hogere dosering per toepassing dan voorgeschreven op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift. Voor deze 3 bedrijven is een rapport van bevindingen opgemaakt. Twee bedrijven hebben een bestuurlijke boete opgelegd gekregen en bij 1 bedrijf ligt het rapport van bevindingen nog ter beoordeling voor aan TBM.

4 Verkoopcijfers imidacloprid

Het Wettelijk Gebruiksvoorschrift van imidacloprid is sinds begin 2014 3 keer gewijzigd. Om een indicatie te krijgen of deze wijzigingen hebben geleid tot een lager verbruik van imidacloprid, heeft de NVWA de verkoopcijfers (kg verkocht product) van imidacloprid bij een aantal grote distributeurs (4) in Zuid-Holland opgevraagd.

Alleen de cijfers van verkopen aan bedrijven binnen de postcodegebieden 22--, 23-- en 25-- t/m 33-- zijn gebruikt. Binnen deze postcode reeks liggen een aantal gebieden met veel glastuinbouwbedrijven, waarop de lozings- en waterzuiveringseisen van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (WG) betrekking hebben. In dit gebied liggen ook de regio's Westland en Oostland, waar uit een CML rapport eerder is gebleken dat er sprake is van normoverschrijdingen van imidacloprid in het oppervlaktewater.

Over de periode mei 2013 t/m februari 2016 zijn van een aantal periodes de verkooptotalen opgeteld en vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. De periodes zijn zodanig gekozen dat vergelijking mogelijk is voor en na de wijzigingen van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift:

- 01-05-2014: lozing van ongezuiverd afvalwater op oppervlaktewater verboden
- 09-08-2015: verkoop van imidacloprid alleen o.b.v. gecontroleerde distributie
- 25-11-2015: lozing van ongezuiverd afvalwater ook op riool verboden en aanscherping zuiveringseisen

Zie tabel 1 voor de verkoopcijfers van imidacloprid.

Tabel 1: Kg verkocht product (imidacloprid) mei 2013 – februari 2016

WG wijziging	Periode	Verkoop (kg)
Verkopen gerelateerd aan WG-wijziging		
01-05-2014	1-5-2013 – 30-4-2014	2309
	1-5-2014 – 30-4-2015	1970
09-08-2015	9-8-2014 – 24-11-2014	554
	9-8-2015 – 24-11-2015	272
25-11-2015	25-11-2013 – 28-2-2014	597
	25-11-2014 – 28-2-2015	347
	25-11-2015 – 28-2-2016	170
Jaarverkopen		
	Mei 2013 – apr. 2014	2309
	Mei 2014 – apr. 2015	1970
	Mei 2015 – feb. 2016 ¹	1033

¹ maart en april 2016 ontbreken

De verkoopcijfers laten na de WG-wijziging van 01-05-2014, waarbij het lozen van ongezuiverd afvalwater op het oppervlaktewater verboden werd, een kleine daling van ca. 15% zien ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. In de periode na aanscherping van het WG per 09-08-2015 waarna verkoop alleen onder

gecontroleerde distributie mag plaatsvinden, halveren de verkoopcijfers ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder.

Na de aanscherping van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift op 25-11-2015, waarbij het lozen van ongezuiverd afvalwater op het riool ook verboden is en de zuiveringseisen zijn aangescherpt, zijn de verkoopcijfers gehalveerd t.o.v. dezelfde periode een jaar eerder en minder dan een derde van de verkoopcijfers twee jaar eerder.

Met name de WG-wijzigingen van 09-08-2015 en 25-11-2015 laten een effect zien op de verkoopcijfers van imidacloprid. De jaarverkopen van mei t/m april bevestigen dit beeld.

5 Evaluatie

Om de naleving te meten van de wettelijk gebruiksvoorschriften bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof imidacloprid op glastuinbouwbedrijven, heeft de NVWA 3 onderzoeken uitgevoerd in de periodes 2014, 2015 en 2016.

Er zijn in totaal bij 67 glastuinbouwbedrijven inspecties uitgevoerd; deze bedrijven zijn geselecteerd op basis van aankopen van imidacloprid. Bij 56 bedrijven werden geen overtredingen vastgesteld. Veelal betroffen dit bedrijven die wel imidacloprid hadden toegepast, maar waarbij geen lozing op het oppervlaktewater of riool kon worden vastgesteld.

Vanaf 09-08-2015 kunnen glastuinbouwbedrijven alleen imidacloprid kopen op basis van een ondertekende Verklaring Gebruik. Alle glastuinbouwbedrijven verklaren niet te lozen op het oppervlaktewater (aankopen voor 25-11-2015) of niet te lozen op het oppervlaktewater en riool (aankopen na 25-11-2015). Diverse bedrijven loosden voor 25-11-2015 ongezuiverd afvalwater op het riool, wat volgens het toen geldende Wettelijk Gebruiksvoorschrift toegelaten was.

Vijf bedrijven verklaarden daarnaast ook te beschikken over een waterzuiveringsvoorziening. Geen van de geïnspecteerde bedrijven beschikte echter over een werkende waterzuiveringsvoorziening conform de voorwaarden uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

De Verklaring Gebruik (als onderdeel van het regime van gecontroleerde distributie) betreft een verklaring tussen de distributeur en het glastuinbouwbedrijf. Er zijn vanuit de overheid echter geen sanctiemogelijkheden voor het niet naar waarheid invullen van de Verklaring Gebruik door de teler, omdat het onder het certificatieschema van Stichting CDG valt.

Bij 10 bedrijven werd een overtreding vastgesteld, waarbij een rapport van bevindingen is opgemaakt (8x) of een schriftelijke waarschuwing is gegeven (2x). Aan 3 bedrijven is een bestuurlijke boete opgelegd en bij 5 bedrijven ligt het rapport van bevindingen nog ter beoordeling voor aan TBM:

- Ongezuiverd lozen op oppervlaktewater na gebruik van imidacloprid: 2 keer (voor 25-11-2015)
- Ongezuiverd lozen op riool na gebruik van imidacloprid: 2 keer (na 25-11-2015)
- Overschrijding van de maximale dosering per teelt van imidacloprid: 6 keer (voor en na 25-11-2015)

Bij 1 bedrijf is het onderzoek nog niet afgerond.

Het Wettelijk Gebruiksvoorschrift van imidacloprid is vanaf januari 2014 3 keer gewijzigd om de naleving te verhogen en de normoverschrijding van imidacloprid in het oppervlaktewater terug te dringen. De verkoopcijfers uit een steekproef van de distributeurs wijzen op een daling van de verkoop van imidacloprid na deze wijzigingen van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

Tijdens de inspecties liepen de inspecteurs tegen problemen of situaties aan die de handhaving van de wettelijke gebruiksvoorschriften van imidacloprid bemoeilijken:

- Het watergiftsysteem op een glastuinbouwbedrijf is complex, waarbij de aanvoer- en afvoerleidingen niet eenvoudig te traceren zijn. Het watergiftsysteem wordt in de loop der jaren vaak gewijzigd, bijv. bij uitbreiding van het bedrijf. De bedrijven

konden veelal geen recente bouwtekeningen tonen. De inspecteur was voor de beoordeling van de juistheid van de situatie afhankelijk van de verklaringen van de tuinder. Dit maakt het constateren van de mogelijkheden tot lozing in feite onmogelijk.

- Om een overtreding met betrekking tot het lozen van afvalwater op het oppervlaktewater of riool vast te stellen, moet de lozing eerst worden geconstateerd (heterdaad). De kans is niet groot dat een bedrijf, met een beperkt aantal lozingen per jaar, op het moment van inspectie aan het lozen is.
- Er worden in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift specifieke technische vereisten gesteld aan de waterzuiveringsvoorziening, met als voorwaarde dat deze tenminste 99,5% van de werkzame stof imidacloprid uit de afvalwaterstroom zuivert. Tijdens het uitvoeren van de inspecties was er nog geen meetprotocol beschikbaar om de zuiveringsvoorziening te testen en was er geen lijst met goedgekeurde zuiveringsvoorzieningen. Zonder deze lijst is de inspecteur niet in staat om de voorwaarden aan de waterzuiveringsvoorziening te handhaven. De opmaak van een dergelijke lijst wordt meegenomen in de Beoordelingscommissie Zuiveringsinstallaties Glastuinbouw (BZG) in het kader van de aankomende algemene zuiveringsplicht glastuinbouw.

Het aantal bestuursrechtelijke afdoeningen voor overtredingen bij het gebruik van imidacloprid is niet noodzakelijk een weerspiegeling van het nalevingsniveau. Uit de inspectieresultaten blijkt dat er maar beperkte mogelijkheden zijn om naleving vast te stellen en dat het adequaat optreden tegen overtredingen niet altijd mogelijk is. De huidige wettelijk gebruiksvoorschriften van imidacloprid zijn derhalve uitvoeringstechnisch niet te handhaven.

6 Aanbevelingen

- Er dient een lijst met waterzuiveringsvoorzieningen te komen waarvan het rendement volgens een standaardmeetprotocol is vastgesteld zodat glastuinbouwbedrijven duidelijkheid krijgen welke type geschikt is voor de gestelde eisen voor de zuivering van imidacloprid en de NVWA hierop kan handhaven.
- Distributeurs mogen imidacloprid uitsluitend onder gecontroleerde distributie aan glastuinbouwbedrijven leveren. Het niet voldoen aan het Wettelijk Gebruiksvoorschrift door distributeurs is geen overtreding van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, waardoor de NVWA hiertegen niet handhavend kan optreden. De verkoop van gewasbeschermingsmiddelen zonder Verklaring Gebruik moet strafbaar gesteld worden.
- Het regime van gecontroleerde distributie moet aangescherpt worden. Distributeurs dienen vóór verkoop van imidacloprid de benodigde expliciete garanties te krijgen dat glastuinbouwbedrijven aan de voorwaarden uit het Wettelijk Gebruiksvoorschrift kunnen voldoen. Een schriftelijke verklaring is niet voldoende voor een dergelijke garantie. In het regime van gecontroleerde distributie moet een controleerbare borging concreet worden uitgewerkt door Stichting CDG met sanctiemogelijkheden voor bedrijven die zich niet houden aan de opzet van gecontroleerde distributie.
- Het strafbaar stellen van het op voorraad hebben van imidacloprid bij telers, indien geen teelt aanwezig is waarvoor het middel is toegelaten of indien niet aan de wettelijke voorschriften kan worden voldaan.
- Veel glastuinbouwbedrijven geven aan niet te lozen. Het moet uitgezocht worden of het in de praktijk mogelijk is om te telen zonder op enig moment te lozen en welke teelten en situaties dit betreffen.

7 Inzet Waterschappen naleving imidacloprid¹

Net als de NVWA controleren de waterschappen op de naleving van de Wgb en dus ook de naleving van het wettelijk gebruiksvoorschrift van imidacloprid-houdende gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouw. Bij deze controles is sprake van een overtreding als op het moment van de controle er een lozing wordt geconstateerd (constatering bij heterdaad) wat de pakkans klein maakt.

De waterschappen hebben op dit moment geen handhavingsprogramma voor de lozing van gewasbeschermingsmiddelen (waaronder imidacloprid) via het drain-, drainage- en/of filterspoelwater omdat de zuiveringsplicht nog niet opgenomen is in het Activiteitenbesluit.

In relatie tot de situatie waterkwaliteit voert CML op dit moment in opdracht van EZ een analyse uit op de monitoringsgegevens van de waterschappen in een aantal glastuinbouwgebieden om te kijken of er een daling in normoverschrijdingen merkbaar is t.o.v. de vorige metingen.

¹ Tekst aangeleverd door UvW (Unie van Waterschappen)

8 Bijlage I Wettelijk Gebruiksvoorschriften

Om in het water levende organismen te beschermen heeft het Ctgb specifieke gebruiksvoorschriften opgesteld voor gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stof imidacloprid.

Met ingang van 30 januari 2014, met een respijtperiode tot 1 mei 2014 voor de op dat moment reeds toegelaten middelen, is het volgende opgenomen in de wettelijke gebruiksvoorschriften van imidacloprid bevattende middelen (verder 'imidacloprid' genoemd):

- Om in het water levende organismen te beschermen, is het in de bedekte teelten met ingang van de genoemde datum, niet toegestaan om ongezuiverd filterspoelwater, drainwater bij substraatteelten en drainagewater bij grondgebonden teelten op het oppervlaktewater te lozen. Het te lozen afvalwater mag uitsluitend worden geloosd, nadat het geleid wordt door een werkende zuiveringsvoorziening. Deze zuiveringsvoorziening dient te bestaan uit één van onderstaande combinaties van technieken:
  - H₂O₂ + MDUV + actief koolfilter of
  - H₂O₂ + LDUV + actief koolfilter of
  - Ozon + actief koolfilter
  - Een andere door het bevoegd gezag gelijkwaardig verklaarde techniek
- De zuiveringsvoorziening dient tenminste éénmaal per jaar op de goede werking gecontroleerd te worden en onderhouden door een deskundige op het gebied van zuiveringsvoorzieningen. Een bewijs van de controle en het onderhoud dient binnen de inrichting aanwezig te zijn en op aanvraag direct te worden getoond.

Medio 2015 heeft het Centrum voor Milieuwetenschappen van de Universiteit van Leiden (CML) een rapport uitgebracht met meetgegevens van de werkzame stof imidacloprid in het oppervlaktewater van 2010 tot en met het eerste kwartaal van 2015. Uit deze metingen blijkt geen duidelijke afname van de geconstateerde normoverschrijdingen van imidacloprid in het oppervlaktewater na invoering van de zuiveringsmaatregel per 1 mei 2014

Om de naleving te verhogen van de op het Wettelijk Gebruiksvoorschrift opgenomen waterzuiverings- en lozingsvoorschriften van imidacloprid, heeft het Ctgb op 09-07-2015 aanvullende eisen gesteld aan de verkoop van imidacloprid aan glastuinbouwbedrijven. Voor de etiketten van imidacloprid die van kracht waren voorafgaand aan het besluit op 09-07-2015 is de datum aflevertermijn en datum opgebruiktermijn op respectievelijk 09-08-2015 en 09-10-2015 vastgesteld. De volgende toepassingsvoorwaarden zijn aan het Wettelijk Gebruiksvoorschrift toegevoegd:

- Het is niet toegestaan dit product te verkopen aan glastuinbouwbedrijven die niet kunnen aantonen dat zij kunnen voldoen aan de toepassingsvoorwaarden voor waterzuivering zoals weergegeven in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.
- Verkoop vindt plaats volgens het regime van gecontroleerde distributie van de Stichting CDG (www.stichtingcdg.nl).

De Stichting CDG (Certificatie Distributie in Gewasbeschermingsmiddelen) is in opdracht van de overheid opgericht en draagt zorg voor de uitvoering van de algemeen verbindend verklaarde certificering voor distributeurs in gewasbeschermingsmiddelen. De stichting heeft het beheer over het CDG certificatieschema en het register met bedrijven die conform de algemeen

verbindendverklaring werken. Onder gecontroleerde distributie mogen middelen uitsluitend gedistribueerd worden indien aan de gestelde eisen wordt voldaan:

- gebruiker tekent een speciale Verklaring Gebruik;
- bedrijf levert de hoeveelheid af die op de verklaring is aangegeven;
- bedrijf bewaart de Verklaring Gebruik minimaal 3 jaar in de administratie;
- bedrijf verstrekt gebruiker de bij het aangewezen middel behorende gebruiksvorschrift;
- bedrijf legt alle transacties van de aangewezen middelen vast onder het genoemde (toelating)nummer;
- bedrijf voert een sluitende (voorraad)administratie.

Om de doeltreffendheid en handhaafbaarheid aangaande de zuiveringsplicht te vergroten, is op 25-11-2015 het Wettelijk Gebruiksvorschrift aangepast door het toevoegen van voorschriften voor het lozen op het riool en het specificeren van een minimaal zuiveringspercentage van 99,5% (er zijn geen respijtperiodes vastgesteld):

- Het is niet toegestaan dit product te verkopen aan glastuinbouwbedrijven die niet kunnen aantonen dat zij kunnen voldoen aan de toepassingsvoorwaarden voor waterzuivering zoals weergegeven in het Wettelijk Gebruiksvorschrift. Verkoop vindt plaats volgens het regime van gecontroleerde distributie van de Stichting CDG (www.stichtingcdg.nl).
- Om in het water levende organismen te beschermen is het in de bedekte teelten niet toegestaan om ongezuiverd filterspoelwater, drainwater bij substraatteelten en drainagewater bij grondgebonden teelten ongezuiverd te lozen.
- Het te lozen drain-, drainage en filterspoelwater mag uitsluitend op het oppervlaktewater of riool worden geloosd, nadat het door een goed werkende zuiveringsvoorziening is geleid die tenminste 99,5% van de werkzame stof uit deze afvalwaterstroom/afvalwaterstromen verwijdert.
- Deze zuiveringsvoorziening dient te bestaan uit één van onderstaande combinaties van technieken:
  - H₂O₂ + MDUV + actief koolfilter of
  - H₂O₂ + LDUV + actief koolfilter of
  - Ozon + actief koolfilter
  - Een andere door het bevoegd gezag gelijkwaardig verklaarde techniek.
- De zuiveringsvoorziening wordt tenminste éénmaal per jaar op de goede werking gecontroleerd en onderhouden door een deskundige op het gebied van zuiveringsvoorzieningen. Een bewijs van de controle en het onderhoud is binnen de inrichting aanwezig en op aanvraag direct te tonen.

9 Bijlage II Verklaring Gebruik

Verklaring Gebruik versie 5 augustus 2015

Verklaring gebruik Admire® / Kohinor® 700WG in teelten onder glas

(Bedrijfs)naam:
Straat:
Plaats:
(mobiel) telefoonnummer:
E-mailadres:
Ondergetekende: (eigenaar/verantwoordelijke) _____, hierna te noemen eigenaar/bedrijfsleider
Toeleverancier Gewasbeschermingsmiddelen:
Gevestigd te _____
Ondergetekende: _____, hierna te noemen distributeur

Eigenaar/bedrijfsleider verklaart:

- dat hij/zij geen afvalwater loost (recirculatie water, drainage- en drainwater, water na het doorsteken van de matten, filterspoelwater, condenswater, etc.). *
- dat hij/zij beschikt over een werkende waterzuiveringsvoorziening, die voldoet aan de voorwaarden zoals beschreven in het Wettelijk gebruiksvoorschrift van Admire toelatingsnummer 11483 en in het Wettelijk gebruiksvoorschrift van Kohinor 700WG toelatingsnummer 13831. Deze werkende waterzuiveringsvoorziening moet ingezet worden ter zuivering van alle waterstromen (recirculatie water, drainage- en drainwater, water na het doorsteken van de matten, filterspoelwater, condenswater, etc.) om emissie naar het oppervlakte water te voorkomen. *
- dat hij/zij voor het zuiveren van alle waterstromen (recirculatie water, drainage- en drainwater, water na het doorsteken van de matten, filterspoelwater, condenswater, etc.) gebruik maakt van een collectieve waterzuiveringsinstallatie die voldoet aan de voorwaarden zoals beschreven in het Wettelijk gebruiksvoorschrift van Admire toelatingsnummer 11483 en in het Wettelijk gebruiksvoorschrift van Kohinor 700WG toelatingsnummer 13831, om emissie naar het oppervlakte water te voorkomen. *

* aub aankruisen wat van toepassing is

Te leveren hoeveelheid Admire® / Kohinor® 700WG .....(in KG)

LET OP: Vergeet niet de achterzijde van dit formulier te ondertekenen!

De eigenaar/bedrijfsleider verklaart;

- akkoord te zijn met het feit dat de distributeur een afschrift van deze verklaring verstuurt aan de Stichting CDG. De Stichting behandelt deze informatie vertrouwelijk, waarbij de Stichting wel gerechtigd is deze verklaring door te geleiden naar bevoegde toezichthouders.
- uitsluitend Admire® / Kohinor® 700WG te kopen voor gebruik in teelt onder glas op zijn eigen bedrijf.

Adviseur verklaart:

de teler te hebben voorzien van advisering conform de voorschriften op het etiket.

Handtekening **EIGENAAR/BEDRIJFSLEIDER:**

Plaats en datum:

Handtekening **DISTRIBUTEUR:**

Plaats en datum:

Naam **DIRECTIELID DISTRIBUTEUR:**

Plaats en datum:

Deze verklaring maakt onderdeel uit van het CDG certificatieschema dat vanaf 3 augustus 2009 algemeen verbindend is verklaard (Staatscourant nr.11586, 2009). (Staatscourant 5486, 2014) en is Stichting CDG draagt zorg voor de uitvoering van de algemeen verbindend verklaring. Meer informatie zie: www.stichtingcdg.nl.

Versiedatum: 5 augustus 2015

Verklaring Gebruik versie 10 december 2015

Verklaring gebruik Admire® / Kohinor® 700WG / WOPRO Imidacloprid 70 WG in teelten onder glas

(Bedrijfs)naam:
Straat:
Plaats:
(mobiel) telefoonnummer:
E-mailadres:
Ondergetekende: (eigenaar/verantwoordelijke)
Toeleverancier Gewasbeschermingsmiddelen:
Gevestigd te:
CDG - Certificatenummer:

Toelichting op deze verklaring gebruik:

Deze verklaring wordt ondertekend om het belang van een juiste toepassing van gewasbeschermingsmiddelen te benadrukken. Voor een zorgvuldig gebruik en behoud van een effectief middelen- en maatregelenpakket is het van belang dat de middelen conform de geldende wet- en regelgeving worden toegepast.

Het tekenen van deze verklaring benadrukt de plicht en verantwoordelijkheid van gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen te handelen conform de wet- en regelgeving en zorgvuldigheid te betrachten bij de inzet van gewasbeschermingsmiddelen om schade aan milieu en gezondheid tot een minimum te beperken.

A.u.b. aankruisen wat van toepassing is:

Eigenaar/verantwoordelijke verklaart,

dat hij/zij geen ongezuiverd filterspoelwater, drainwater bij substraatteelten of drainagewater bij grondgebonden teelten op het riool of op het oppervlaktewater loost.

dat hij/zij beschikt over een goed werkende zuiveringsvoorziening die voldoet aan de voorwaarden zoals beschreven in het Wettelijk gebruiksvoorschrift van:

- Admire, toelatingsnummer 11483;
- Kohinor, 700WG toelatingsnummer 13831;
- WOPRO Imidacloprid 70 WG, toelatingsnummer 14644.

LET OP! Het te lozen drain-, drainage en filterspoelwater mag uitsluitend op het oppervlaktewater of riool worden geloosd, nadat het door een goed werkende zuiveringsvoorziening is geleid die tenminste 99,5% van de werkzame stof uit deze afvalwaterstroom/afvalwaterstromen verwijdt.

Deze zuiveringsvoorziening dient te bestaan uit één van onderstaande combinaties van technieken:

- H₂O₂ + MDUV + actief koolfilter of
- H₂O₂ + LDUV + actief koolfilter of
- Ozon + actief koolfilter
- Een andere door het bevoegd gezag gelijkwaardig verklaarde techniek.

De zuiveringsvoorziening wordt tenminste éénmaal per jaar op de goede werking gecontroleerd en onderhouden door een deskundige op het gebied van zuiveringsvoorzieningen. Een bewijs van de controle en het onderhoud is binnen de inrichting aanwezig en op aanvraag direct te tonen.

De eigenaar/verantwoordelijke verklaart;

- akkoord te zijn met het feit dat de distributeur een afschrift van deze verklaring verstuurt aan de Stichting CDG. De Stichting behandelt deze informatie vertrouwelijk, waarbij de Stichting wel gerechtigd is deze verklaring door te geleiden naar bevoegde toezichhouders.
- uitsluitend **Admire® / Kohinor® 700WG / WOPRO Imidacloprid 70 WG** te kopen voor gebruik in teelt onder glas op zijn eigen bedrijf.

Adviseur verklaart;

- de teler te hebben voorzien van advisering conform de voorschriften op het etiket.

Te leveren hoeveelheid **Admire® / Kohinor® 700WG / WOPRO Imidacloprid 70 WG**
..... KG)

Handtekening **EIGENAAR/VERANTWOORDELIJKE** :

Plaats en datum:

Handtekening **ADVISEUR**:

Plaats en datum:

Naam **DISTRIBUTEUR**:

Plaats en datum:

Deze verklaring maakt onderdeel uit van het CDG certificatieschema dat vanaf 21 augustus 2014 algemeen verbindend is verklaard (Staatscourant 5485, 2014). Stichting CDG draagt zorg voor de uitvoering van de algemeen verbindend verklaring. Meer informatie zie: www.stichtingcdg.nl

Versiedatum: 10 december 2015